

טורי שרר גוטמן

94156

בן אדילה ומרדכי

נולד ב- 1922

התגייס לצה"ל ב- 1948

שרת בגדוד "גורן" (15)

נפל ב- 5.1.1949

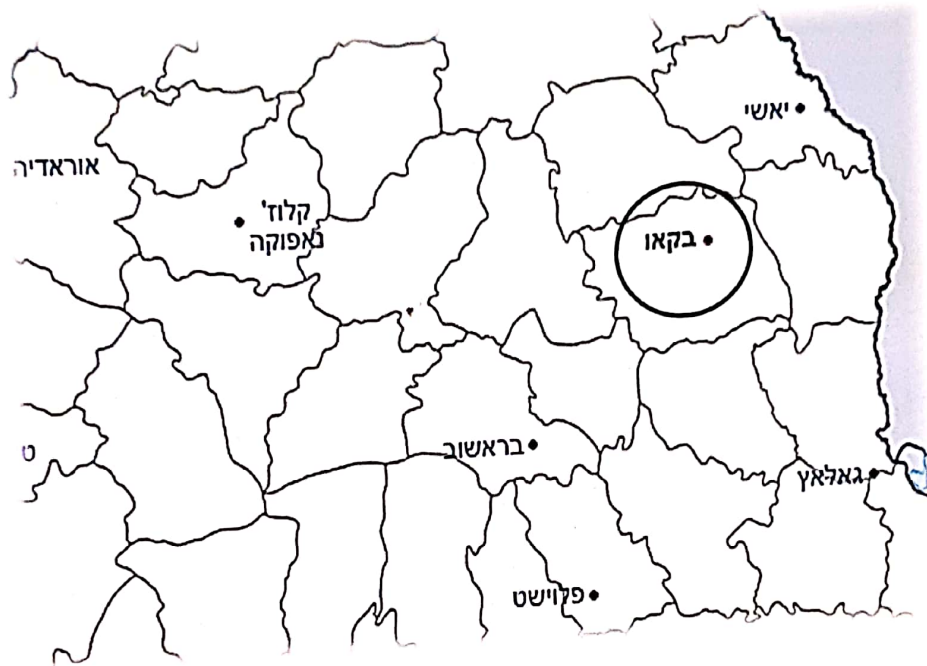
בקרב על משלט בית הקברות

על יד רפיח.

עיר הולדתו של שרר

בקאן היא עיר ברומניה הנמצאת בדרום חבל הארץ מולדובה, במורדות
הרי הקרפטים על גדות הנהר ביסטרניצה. אוכלוסיית העיר מונה
210,469 תושבים. בעבר הייתה בה קהילה יהודית גדולה ושלושה בתי
כנסת, אך כיום נשארו בעיר 118 יהודים.

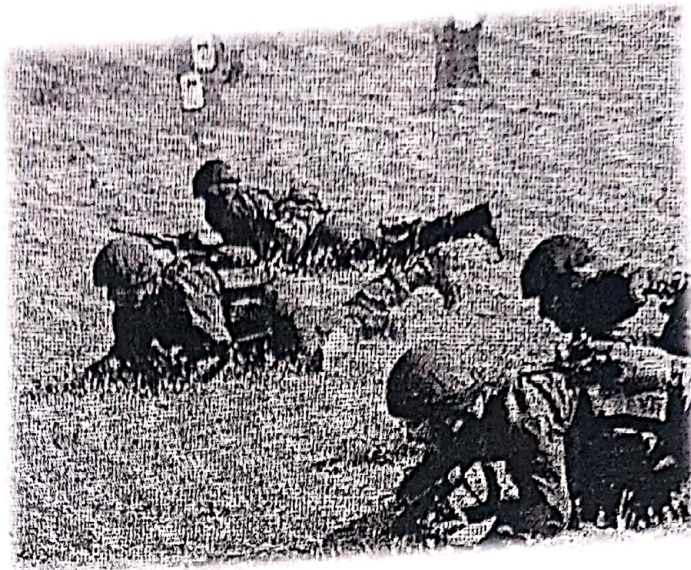

דרך הקרבות של חטיבת גולני

התקופות הללו התמקדות בטרנספורט והספקת
גזרי כביש תלמידי 1948. או עתה לאור
42 שנות לחימה אינטנסיבית פנימים אחר
הקרב ועל כלל סוגי ארץ ישראל בעל
בעמקים, בטרנספורט, בגב ובסיוע, ברמת
העולה ובדרום הרבון, סביבות בצפת ועד
אילת ודרום, מרחבי במרכז הקד פותחת
ביתרין במזרח, דרך הקרבות הארבעה
הכניסו הסיוע והוא של חטיבת 1
החלה לעצור תקיפות שונות, ומתוך זאת
הסיוע, היעילות והסיוע, ובזאת
אביבים אתר הקרב החשוב והחשוב
בזאת סביבות היעילות החשובים והחשובים
בזאת של דבר, כך מלכדות אותה הסבת
החזית של חזית תלמידי חטיבת 1
חזית חזית של ארץ ישראל סיוע מרחבים
בזאת חזית של ארץ ישראל בזאת
הקד חזית, חזית חזית.

באימונים

הקרב בו נלחם ונפל גוטמן

חקרב על משלט בית הקברות

ההתקפה על משלט בית הקברות נועדה ל-3 בינואר. בלילה שלפני כן יצא לשם פטרול סיור קטן. ותפקידו היו לבדוק את השטח ולהשתדל להבחין גם בסוג הביצורים שבמקום ובטיבם.

בהגיע אנשי הפטרול למרחק של כ-300 מ' מן הגדר הסובבת את המשלט, התחילו לנבוח כלבים, (המקום היה זרוע חושות ערביות שנעזבו). מיד נחלק הפטרול: — שנים מן האנשים פנו הצדה ומשכו בעקבותיהם את הכלבים, בעוד ששני האחרים חדרו דרך הגדר החיצונית והתקרבו לגדר הפנימית של המשלט (המרחק בין גדר לגדר היה כ-80 מ'). הם סיירו היטב את הסביבה בחפשים את הדרך המתאימה ביותר להתקדמות הכוח.

לפי התכנית הוצרכה הפעולה להיות התקפת-לילה שקטה. הנחנו שנפרוק את הגדר החיצונית בלי שיבחינו בנו, וההסתערות תבוא כשהכוח יחדר לשטח שבין שתי הגדרות, והגדר הפנימית תפוצץ ע"י בונגלור-טורפדו.

נוסף לאנשי פלוגתי, צורפו אלינו מקלע בינוני ומרגמה בת 81 מ"מ, וכן 4 חבלנים עמוסי בונגלורים ומכשירים לגלוי מוקשים. נוסף לכך עמדו תותחים לרשותנו, לסיוע ישיר לנו ולכוח השני אשר צריך היה במקביל לנו להשתלט על משלט 102.

יצאנו עם ראשית הלילה. הדרך עד ליעד עברה ללא כל תקלות, אף כי נמשכה יותר זמן משצפינו. משהגיעה היחידה למרחק של 400 מטר מהגדר ניתנה לאנשים שהות למנוחה כי עיפו מהדרך הארוכה. תולית מקצצי הגדר נשלחה קדימה, להכשיר את מעבר הכוח. החוליה הגיעה למקום בסדר. הסמל, שהיה אחראי על היחידה, טעה בדרכו חזרה, והגיע אלי רק כעבור זמן רב ביותר. העיכוב הממושך הזה בביצוע הגיע אותי לחשוב שהגדר החיצונית עדיין לא קוצצה, וחששתי על כן לתקלות. נתתי, איפוא, הוראה לתותחים לפתוח באש-טיווח, שיהיו מוכנים לסייע, על כל צרה שלא תבוא.

התותחים פתחו באש. הטוח הייה מופרז. פקדתי להקטין את הטוח ואף על פי כן לא הצלחנו לפגוע במשלט. החלטתי על כן להפסיק את האש ולחזור לתכנית הראשונית — הסתערות שקטה, אף כי חששתי קצת, שההפגזה עוררה את המצרים וגרם להפתעה בטל. קיויתי, שאי המשכת ההפגזה תבטל את הכוונות.

היחידה התקדמה בשקט עד למרחק 20 מטר מן הגדר החיצונית. כאן פשטו הרובאים את עודף הציוד והתחמושת להקלת ההסתערות וכל מחלקה ריכזה לחוד את הפציה. המקלע הבינוני והמרגמה נשארו מאחור כשהם מוכנים לסייע להסתערות ולהבטיח באשם את האגפים.

היחידה חדרה פנימה דרך הפרצות שהוכנו, והתקדמה בפיקוד הס.מ.פ. עד לטוח של כ-50 מ' מהגדר הפנימית. האויב הרגיש בהם ופתח באש ממכונת "ויקס",

המשך...

ומיד לאחריה פתחה באש מכונה נוספת. מיד ניתנה פקודת האש לאנשים. החבלנים התקדמו, פוצצו את הגדר והמחלקות הסתערו פנימה. כייבוש המשלט לא ארך, אלא דקות מספר. נתפסו שבויים, ביניהם מפקד המשלט, קצין בדרגת לוטננט. 2 מכונות ויקרס, 2 מרגמות "3 איטלקיות, מקלעים ורובים. המשלט היה מחופר יפה עם תעלות קשר למעלה מהראש ובונקרים לשכון, ש"ר ותחמושת, ואפילו בונקר מגורים לקצין.

התחלנו מיד לארגן את האנשים להגנה היקפית ולחפור עמדות לעבר רפיה. כל הציוד העידף, שנפרק בתחילה — הוכנס פנימה, וכן רוכזו כל הפצועים. בונקר המגורים של הקצין הפך למרפאה. האנשים נצטוו שלא להתרוצץ מעל לעמדות מחשש הפגזת המקום. מפי הקצין נודע, שהמקום טווח למפרע ע"י התותחים המצרים, ואמנם, כעבור שעה התחילו תותחי 25 ליטראות בהפגזה, אך היתה זו הפגזה דלילה, שלא הפריעה לנו.

זמן קצר לאחר הכיבוש הגיע הדרג השני ועמו ציוד נוסף, תחמושת, 2 תותחי ג.ט., כלי-התחפרות, ומוקשים ג.ט. המכוניות הזהירו את הפצועים והשבויים. בטרם נספיק להתחפר היטב לכיוון רפיה ולהציב את התותחים הג.ט. במקומם, — האיר השחר. לפנינו, במרחק 800—1000 מטר בערך, עמדו בשורה כ-9 טנקים וכמה משורינים. הטנקים נדמו ממרחק זה כ"שרמנים" אך למעשה, היו אלה טנקים קלים מטפוס "לוקסט", שהספקנו לראותם ולבדקם לפני כן. נתתי הוראה לתת לטנקים להתקרב עד לטוח הפגיעה של התותח הג.ט. ורק אז לפתוח באש. רוח האנשים נפלה במקצת, משנודע להם כי משלט 102 לא נכבש, וכי אנו עלולים לספוג את כל כובד ההתקפה. המצרים החלו בהפגזה, שארכה כשעתיים, מתותח 25 ליט. ותותחים אנטי-אוויריים שבסיסם היה ברפיה. האש של האחרונים פצעה רבים מאנשינו, כיון שמפני מהירות הקלעים לא יכולנו לשמוע את הנקישה הראשונה והם התפוצצו מעל ראשינו לפתע פתאום. הטנקים המצרים התחילו לזוז, כשהיל-הרגלים דץ בעקבותיו, כיתה מאחורי כל טנק. מימין נפתחה עלינו אש של מכונות-יירה. מכונית משא משלנו, שהביאה את התותח, נתקעה לפני העמדה וגרמה להסתרת

כל החיות מעיני התוחתן ולוע תותחו. בשעה שהטנקים החלו להתקדם, אי אפשר היה להניב. רביסמל הפלוגה קפץ על המכונית תחת מטר אש. הצליח להניע את המכונית ולהזיזה למאחורי המשלט.

כשהגיעו הטנקים לטוח של כ-500 מ', פתח התותח הנט. באש והרס טנק אחד. מיד עברה תרועת שמחה והתלהבות בין האנשים. כל הנשק מכוון אל האויב. מיד לאחר מכן הושמדו עוד 4 טנקים ו-2 משוריינים שהספיקו להתקדם בינתיים עד לטוח של 300 מ' מרגמות ה-2 עשו שמות בחיל הרגלים וכן הפיאטים שירו בזוית מוגבהת. הרובאים צלפו לעבר כל טנק שנפגע כלפי אנשי הצות שהחלו קופצים החוצה. מיד חזרו הטנקים על עקביהם וברחו. כשהם מסתתרים מאחורי קפלי קרקע וצולפים על המשלט בתותחי 37 מ"מ.

משנהדפה התקפה זו, החלה מיד הפגזות תותחים. שנמשכה ארבע שעות ללא הפסק. בליות פגזי עשן. פעם בפעם היתה לנו הפוגה קצרה. משהרעיש חיל האוויר שלנו את עמדות המצרים. ברגע כזה היתה כל הפגזה נפסקת מהשש התגלותן של עמדות התותחים המצריות.

בשעה 11.00 נערכה התקפה שניה של טנקים. הפעם בשיעור מועט יותר. חיל הרגלים התקדם מאחוריהם עד לטוח של כ-600 מ' ולא הוסיף. הנחנום שיתקדמו והשמדנו ארבעה טנקים. יתרה ברחו מיד ולא המשיכו בהתקפה.

כעבור זמן מה החלה התקפת-נגד שלישית. הפעם היה זה חיל הרגלים שניסה לתקוף בסיוע ארטילרי ו-2 זחלים יורקי להבות. תותחינו הנט. הוצאו מכלל שימוש כתוצאה מהפגזות, וכך יכלו הזחלים להתקדם עד ל-100 מ' מהמשלט. מהלקות חיל הרגלים הגיעו עד לטוח של 30 מ' מהמשלט. התכוננו כבר לקרב כידונים. אולם התקפה זו של האויב לא נוצלה על ידם כראוי. אשם לא היתה אפקטיבית. פרט להשפעה פסיכית על האנשים, שנפגשו בפעם הראשונה בנשק כזה.

היה זה רגע שלא ישוער. לרשותי היה מנין קטן. כ-30 פצועים מתוך 80 הלוחמים שעמדו לפקודתי. הנשק נסתם בחול ורובו לא היה כשר לפעולה והעמדות אף הן לא היו מותקנות במידה מספקת (מחוסר זמן). אנשי המטה סביבי כבר ערכו בקבוקי מולוטוב לקדם את פניהם, וחלק בדק את נשקו. ברגע זה הפעיל אחד הבהורים פיאט, ולאחר מספר יריות הצליח לפגוע בזחל. זה נסוג מיד ואחריו גם חברו. חיל הרגלים של האויב, שנשאר ללא סיוע, הפך את פניו והחל לסגת. הם ברחו. כשאנשי הפלוגה והמכיינים עושים בהם שמות. למעלה מ-150 הרוגים נמצאו אח"כ בשטח. לבד מאלה שהוצאו ופצועים עד אין מספר, שנאספו מן השדה בחסותם של דגל לבן ורופאים. בהוכחם. שלא יוכלו לשוב ולכבוש את המשלט, החלו המצרים לגדר מיד את המחנה הקטן, שהיה במרחק של 1200 מ'.

רפיה היתה לפנינו — היינו בשעריה. האויב המשיך בהפגזה עד הלילה. בהפגזה נהרגו עוד כמה אנשים. מן הפלוגה נהרגו כ-8 אנשים. התותחן הנט. שהשמיד את 5 הטנקים הראשונים נהרג בערב. בהפגזה. בלילה הוחלפה הפלוגה באחרת. שהיתי במשלט עוד 24 שעות על מנת להכניס את המפקד החדש בעכי הקורה של זירת הקרב.

הנופלים בקרב תוהוורו ל"גבולות" ושם נקברו. היחידה חזרה לבסיס אחרנית לטם נפיתה מועטת. בס"ה הושמדו בקרב זה 9 טנקים מטיפוס לוקוסט ו-2 משוריינים, כמה טנקים ניווקו (שנראו נגררים ע"י טנקים אחרים) ו-2 זחלים. קרב זה היה למעשה הקרב האחרון בנגב. מיד לאחר מכן נשתררה הפוגה ובעקבותיה באה שביתת-הנשק.

יצחק שופטרמן

למשלט בית הקברות

...כשיצאנו עם בוקר בג'ים לנירים. כוי לצפות משם על רכס "בית הקברות", שהועד לפלוגתנו, ציכנו קצין הכטחון, שאסר את הביקור כוי שלא יוצר ריכוז גדול בנירים אשר יסב את תשומת לב המצרים ועלה בלבם חשדות. לא היה לנו ברירה, אלא להסתפק בצורתם של ארבע מסמלי הפלוגה וסייר שחדרו כלילה הקודם אל בין גדרות המשלט — — —

— נפרדנו מפלוגה ב' עלידי הבית הלבן, הכל נעשה במהירות של פעולה ובעצבות על דברים קטנים שאינם מסתוריים, ובכסיה גדולה אל עתיד מכוסה. אני מפוס לעצמי קטע של כסהובן. בטחון וערנות נטושים בנו, ועל הכל — ישנה הרגשה שנקת. השמים ורועים כוכבים, והירה קרוב לצאת, או ודאי נהיה לרגלי "בית הקברות", ובינתיים הגנו משרכים את רגלינו באשיות ובהפסקות קצרות שבהן כל השירה כורעה באנחה וחוזרת ומכתפת את הציון: מכונה מרגמה, תחמושת מילואים, פגזים לפיאט, — נופשת קמעא וקמה בשניה. כשכל אחד מסתיר לזה שמאחוריו: צטצט! ואז קמים ומשתדלים למהר, כדי שלא יתהוו מרחקים בין איש לרעהו, וכשהם מתהווים מתחילה הורה להשיג, בתוספת קללות הגוברות עם המשך השורה, של רצים מדי רוצם. והנה הורה כואת משכיבה אותך, כשכולם כורעים ומחכים. נחבלה פקודה מן הביט להתפרש. המחלקה מתארגנת בסדר שנקבע מראש. גבעה לבנה, הנשקפת בבהירות באור הירח, משתרעת לפנינו.

הסמל נשלח בלויית עוד בחור אחד, לחתוך את הגדר. ובינתיים עובר זמן. האנשים שרוצים על גבי החול ומתחילים להרדם. כל שהיה נוספת גורעת מן המתה, מביאה לידי עצבות ומקדבת אל אור היום.

העצבות מתגברת. קשריאלחוט, מלים מוסכמות. והתותחים דופקים. נשמעים גם הרי ההפגזה על משלט 102 — יעדה של פלוגה ב'. הפגזים נופלים מאתנו והלאה — לא במקום שצוין ע"י הסיירים. עם מי הפגזות? — אין לדעת. הסיירים חזרו להוביל את דרג ב' ואילו הסמל לא חזר עדין. הביט מפסיק את אש התותחים ופוקד להתקדם נכחו: — "צטצט, קומו להתקדם. אל תשכח את הטריאנגל" הגנו מתקדמים בשורה פרושה, ואני צועד אחר המחלקה ומכוון את הכיתות. הגענו לפירצה. אותו רגע הופיעו הסמל וחברו. אנו עוברים את הגדר, לאחר שהשאירו בריהוקים את התגור המיותר, התחמושת הנוספת, הפיאט והמרגמה. עתה הוקל לבחורים. הם הפשים יותר, מכדנים את רוביהם ונוכנים להתקדם. — "להתקדם..." שקט גדול ועמיק, הלב אינו שקט. רוגש, מיתל לרצע שנתפרץ ונסוגר. המשלט הולך ומבהיר לעינינו ומבהיק בחולו הלבנבן, הנשקף אל... יריה. שניה... ושלישית אחריה... צורר אחד, ואחריו שנים — שתי מכונות "ויקס" החלו לירות אש אל פגזנו. פגזי 3 עפים, אבל נופלים מאחורינו. מסתבר שהרגישו בנו. האם התותחים אשמים? — "אש!"... הבהורים דופקים, מגבירים בכך את בטחונם העצמי. אש האויב שוכבת קמעא. — "להתקדם!"... הסמל שלי, נתן — שוכב. "קום", — אני קורא לו, — "קום!" אינו נע. אני דוחפם, שותק נהרג... המחלקה מתקדמת בינתיים. טוב צרורות, — ושכיבה. יששכר פורץ קדימה ומסיל רימון. התפוצץ. המחלקה מוסיפה להתקדם. גדר שניה ניצבת לפנינו. היא מסילה את חתיתה — המחבורים לה גם מוקשים? — יריות נשמעו מפה ובשם וצעקות. אני משלח קדימה את החבלן, הוא ניגש ומפעיל את ה"בונגלור". התפוצצות אדירה. כיתה אחת נבהלה ונסוגה מיד לאחוריה. לא שמעו את הוראותי, קולי נצמד, "מה העניין?" — הם שואלים. "לחזור מיד". שקט. שום קול אינו מגיע מן המשלט. הבהורים צועקים כבהלה, כי כמה מן המקלעים, הסטנים והרובים אינם יורים — החול כתמס. אני פוקד להפסיק לירות ולהתקדם. הבהורים וונקים קדימה ופורצים בצעקות עיוור לעצמם ולחבריהם. יאאגות אדירות, והגנו בתוך המשלט. דויטש הפעיל רימון, אך התפוצץ בריו ונתרסק... קרבן שני. מסתבר יותר ויותר שהענין תם. המשלט בדינו, הודות להתפרצותנו ההתלית והמהירה. יפה, שקט... המחלקה השניה אף היא ליונו.

מסתבר שהמשלט קטן מלהכיל את שתי המחלקות. ערבוביה, צעקות של 60 בחורים המצטופפים בתצלות. ההתארגנות ארכה זמן. הציון והמרגמות שהושארו מאחור הוכנסו אל תוך המשלט והחילונו להתחפר ולהגדיל את השטח המוחזק. העבודה נמשכת. הלב רועד. הולך ומתברר שהגנו דחוקים בזמן, הבוקר קרב והולך. שאלתי את המ"פ על מצב העניינים. השיב: "נכשלו ב'102. דן ופסל פצועים..." לבי מר עלי. נבוכתי. שאלתי: "הנחזיק לבדנו?" — "אל יעלה צל של הרהור", — היתה התשובה. מכאן לכאן — דרג ב' הגיע תותחים נט, תחמושת למכ"י ולמרגמות. פיאטס, מון, מטבה ושמיות.

המשלט התרענן והתחזק לקראת הבוקר המאיר. פגזים בלתי מדויקים מתחילים להצטופף סביבנו, והחלה מערכת העמידה של משלט "בית הקברות". עמידה מפוארת, — זהו הסיכום. הוא חיובי בהחלט. אלא שלדינו היה זה יום של דכרון, רעב, עיפות, תלישות, בלבול, מחד, וזעה, עצבות, ולפתים גם עליצות שנעוניה, צער וכאב על נופלים, שמהה אנוכית על שנשארתי בחיים, האות רצה להמית את המצרים המסתערים עלינו ורצון עז ואנוכי שיגמר כבר הדבר. זה, למעשה היה כל הקרב = מה שעבר עלינו. השאר אינו אלא סדר הקורות...

כולה הכט

מבצע "חורב" –

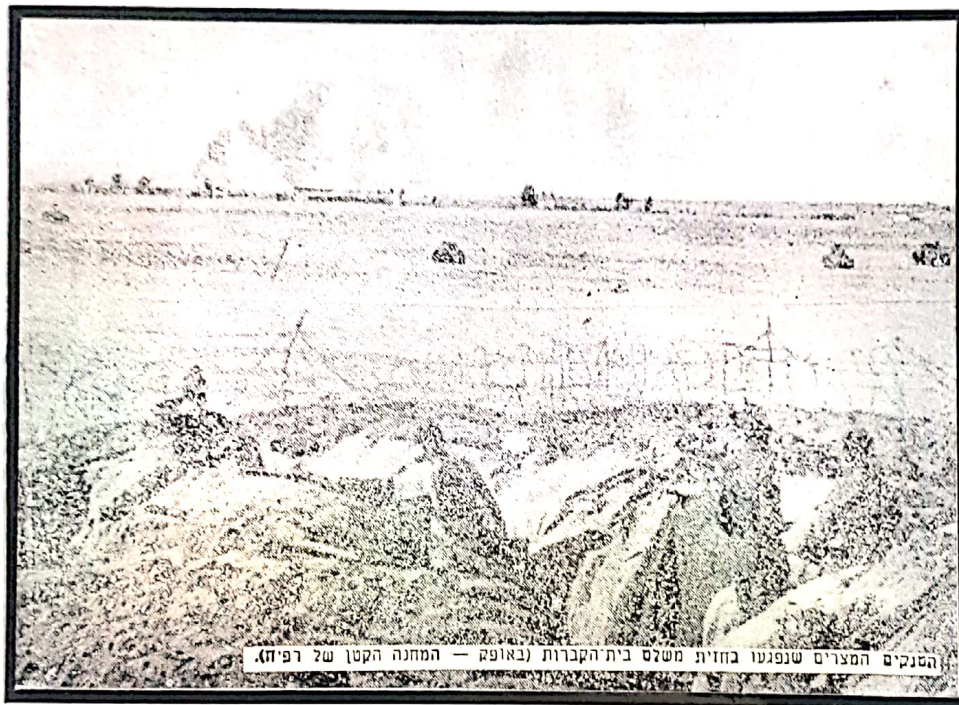
הקרב על "משלט בית הקברות" (ינואר 1949)

השלב השני של מבצע "חורב", קרבות רפיה וצומת רפיה (מ-3 עד 8 בינואר 1949). החל לאחר שאולטימטום בריטני-אמריקני אולץ את צה"ל לסגת משטחי חצי-האי סיני. לפיכך, נעשה מאמץ להכות את הכוחות המצריים בתחום ארץ-ישראל על ידי התקפה מתואמת על מתחמי רפיה. במבצע נטלו חלק כוחות של חטיבת גולני, חטיבת ה"זקן" (חטיבה 8) וחטיבות הפלמ"ח "הראל" ו"הגלב" כולן בפיקודו של אלוף יגאל אלון מפקד חזית הדרום.

הפעם הפעל מודד "ברק" במטרה לכבוש את "משלט בית הקברות" והמשלטים שלידו החולשים על מחנות רפיה ולחסום את כביש עזה-רפיה. ההתקפה על "משלט 102" נכשלה, ונסיונות נוספים שוגעשו כדי לכבוש עליו בתוהו. לעומת זאת נכבש "משלט בית הקברות", ומגויי נאלצו לעמוד מיד בהתקפות נגד רצועות של חיל הרגלים המצרי התמך שוב בסנקים, וחלים, נושאי-להבירים וסיוע ארטילרי צמוד וצפוף. לאחר יומיים של קרב-הגנה עז נתפס גם "משלט הכרם" ונוצר מערך ישראלי רצוף מדרום וממזרח לרפיה. אלא שההתקפה המכרעת על מחנות רפיה לא בוצעה, מאחר שבו כיום ביקשו המצרים משא ומתן לשבתת-נשק, והקרבות בחזית הדרום נמסקו.

הטנקים המצריים שנפגעו בחזית משלט בית הקברות

הטנקים המצריים שנפגעו בחזית משלט בית הקברות (באופק) — המחנה הקטן של רפיח.

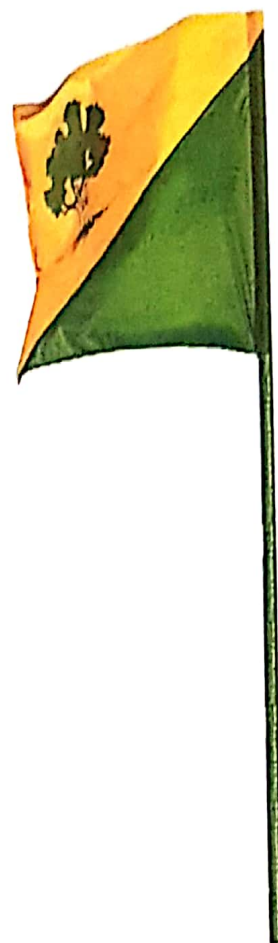
בשלכת נושב כבר הסתיו
האבק בדרכים אט שקע
והיום רק אליך נשרף
וחולם על פגישה רחוקה

הן אפשר כי עוד ערב יבוא
והשער יחרוק לו דומם
ועיניך יהיו כה טובות
כמו אין מלחמה בעולם

הן אפשר, הן אפשר
שיהיה זה פשוט כבר מחר
הן אפשר ובג'פ שעבר
שאגו בחורים כי נגמר
הן אפשר הן אפשר
שיהיה זה פשוט, כבר מחר

הן אפשר כי חדוך העצוב
מחכה בחיורון קירותיו,
וקורא הוא לשנינו לשוב
מקרבות, מדרכים ומסתיו

הן אפשר, כי פתאום נפגש
במשלט, או בדוך עפר
הן אפשר, בין עשן ובין אש
גם לחלום שהכל כבר נגמר

גוטמן שרר ז"ל

1922-1949

